

Renata Hejtmanová: Každodennost ve vzpomínkách spisovatelky a českobudějovické rodačky Růženy Schwarzové. Diplomová práce. Historický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity, České Budějovice 2007. 92 stran, z toho 4 strany obrazové přílohy

Posudek vedoucí diplomové práce

Ve své diplomové práci se Renata Hejtmanová zaměřila na analýzu beletrizovaných životopisných vzpomínek málo známé české spisovatelky Růženy Schwarzové (1892 – 1973), spisovatelky a překladatelky, jedné z epigonek Růženy Svobodové. Vzpomínky zůstaly v rukopisné (resp. strojopisné) podobě a nacházejí se ve spisovatelčině osobním fondu v Literárním archivu Památníku národního písemnictví.

Diplomatce nešlo primárně o rekonstrukci životního osudu Růženy Schwarzové, ale o zjištění, do jaké míry lze využít memoárové literatury jako pramene ke kulturním dějinám, konkrétně k rekonstrukci dějin každodennosti. Protože dochované vzpomínky se vztahují k dětství a mládí Schwarzové, seznámila se autorka jak s odbornou literaturou týkající se práce s memoáry a vzpomínkami (jedná se především o literárněvědné studie brněnského badatele Vlastimila Válka), tak s pracemi zaměřenými na dějiny každodennosti i na dějiny dětství.

Struktura spisu je dána jednak životními cykly první poloviny lidského bytí, jednak tématy kulturních dějin souvisejících s volným časem. Práce se skládá ze šesti kapitol, úvodu, závěru a nezbytného vědeckého aparátu.

V úvodu se R. Hejtmanová věnovala metodickým aspektům práce s memoárovou literaturou, upozornila na „literárnost“ memoárů, vysvětlila pojem dějiny každodennosti a více než stručně zdůvodnila použité metody.

První kapitolu tvoří retrospektivní životopis Růženy Schwarzové, vycházející z jejích vzpomínek a z literární tvorby. R. Hejtmanová si se zdarem poradila s nepřehlédnutelnou autostylizací memoárů a upozornila na četná literární klišé, nacházející se i v autorčině literární tvorbě. Škoda, že nesporně takto užitečné kompilace a konfrontace není užito i v dalších kapitolách.

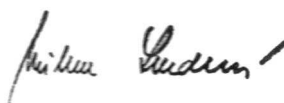
Ty jsou založeny takřka výhradně na práci s hlavním pramenem, který je konfrontován jednak s některými tištěnými prameny (především pokud se tématu volného času týče), jednak s existující moderní literaturou zaměřenou na dějiny dětství a dějiny každodennosti. V tom spatřuji určitou slabinu kvalifikačního spisu: chvílemi se zdá, že R. Hejtmanová používá objevených informací pouze k ilustrování předem známých tezí. Markantní je to především v dílčích tématech, kterým je ve vzpomínkách R. Schwarzové přiznáno méně pozornosti (v diplomové práci např. kapitola Manželství a Rodina). Naopak nesporným přínosem jsou části věnované volnočasovým aktivitám (škoda jen, že v úvodu k 6. kapitole se autorka nevěnovala více vysvětlení kategorie *volného času*. Ten byl na přelomu 19. a 20. století už zcela nepřehlédnutelnou komponentou života stále rostoucího počtu lidí. Spolky, sport, výlety, biograf, divadlo, svátky a slavnosti - to vše bylo v Českých Budějovicích sledovaného období ovlivněno česko-německou rivalitou. Schwarzová ji z pohledu poloviny 20. století evokuje a Hejtmanová z aspektu počátku 21. století interpretuje.

Nesporným kladem diplomové práce je svědomitost a péče, již autorka textu věnovala. Zanedbatelný je počet gramatických prohršků (ojediněle chybí čárky ve větách vložených), zanedbatelný je počet překlepů. Poznámkový aparát budí dobrý dojem, autorka uváženě užila

vysvětlující poznámek, jež pomáhají čtenáři v orientaci ve spleti uváděných jmen. Drobné pochybení je pochybení v seznamu literatury: publikace R. Strnada, byť z roku 1937, patří zjevně do literatury, zatímco všechna literární díla Růženy Schwarzové se měla pro diplomantku stát literárními prameny – že s nimi nepracovala důsledně, to už je jiná věc: zbavila se tak možnosti zařadit pozapomenutou spisovatelku do kontextu české literární tvorby.

Práce R. Hejtmanové vychází z jednoho archivního pramene a celé řady odborných publikací. Je tedy spíše kompilací, nicméně kompilací užitečnou, pečlivou a svědomitou. Proto ji doporučuji k obhospodění a hodnotím známkou velmi dobře.

V Pardubicích, 9. května 2007

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSC.